

Delta groeistudie – instellingen (3) De betekenis en praktijk van het Avondmaal

OPDRACHT

- *Bid.* Aan het begin en als kring aan het eind.
- *Onderricht.* De instelling, de betekenis en de praktijk van het Avondmaal.
- *Deel de studie uit.* Aan het begin.

LEIDRAAD VOOR DE KRINGLEIDER

A. DE INSTELLING VAN HET AVONDMAAL

1. De instelling van het Avondmaal.

Lees Matteüs 26:17-30; 1 Korintiërs 11:23-31. Jezus Christus stelde het Avondmaal in gedurende het Pascha (het Joodse Paasfeest) dat hij met zijn leerlingen op donderdag avond vierde, de avond voor de vrijdag waarop hij gekruisigd werd. Het Avondmaal is een bevel en behoort een paar keer per jaar gevierd te worden.

2. Namen voor het Avondmaal

Het 'Avondmaal' wordt in de Bijbel met verschillende namen beschreven:

- Het breken van het brood (Handelingen 2:42 en 20:7)
- De maaltijd van de Heer (1 Korintiërs 11:20-22)¹
- De tafel van de Heer (1 Korintiërs 10:21 HSV)
- De eucharistie of dankzegging (1 Korintiërs 10:16-17 HSV).
- Het eten van het brood en het drinken van de wijn is een symbolisch gemeenschap ('communie' in Latijn) met het lichaam en bloed van Christus (1 Korintiërs 10:16-17 HSV).

B. DE BETEKENIS VAN HET AVONDMAAL

Het Avondmaal is een *zichtbaar teken en bezegeling* van een werkelijkheid die al plaatsgevonden heeft: de dood van Jezus Christus in jouw plaats. Jezus Christus leert duidelijk dat zijn dood een plaatsvervangend zoenoffer was '*voor jou en andere gelovigen*'. Deelname aan het Avondmaal is een *echte gemeenschap* (omgang) met Christus. Het vieren van het Avondmaal is een onderscheidend kenmerk van christenen.

1. Het Avondmaal is een teken.

Het Avondmaal is een uiterlijk zichtbaar symbool dat een geestelijke waarheid uitdrukt.

De uiterlijke tekenen van het Avondmaal zijn:

- *De elementen* van brood en wijn. Zij symboliseren het lichaam en het bloed van Jezus.
- *Het breken* van het brood en *het uitgieten* van de wijn. Zij symboliseren dat bij de kruisiging het lichaam van Jezus gebroken werd en zijn bloed uitgestort werd als een verzoening voor onze zonden.
- *Het eten* van het brood en *het drinken* van de wijn. Zij symboliseren dat je op een symbolische wijze de weldaden van het volbrachte verlossingswerk van Jezus Christus tot je neemt en je toe-eigent en zo een werkelijk aandeel aan Jezus Christus hebt.
- Dit alles doe je *in gemeenschap* (communie) met andere gelovigen. Deze gemeenschap in het Avondmaal symboliseert de geestelijke éénheid van alle christenen in de wereld die christenen in de Apostolische Geloofsbelijdenis belijden, "Ik geloof één heilige, algemene, christelijke Kerk, de gemeenschap van gelovigen".

2. Het Avondmaal is een bezegeling.

Het Avondmaal is een uiterlijk zichtbaar symbool dat de echtheid en zekerheid van een geestelijke waarheid garandeert (zie Romeinen 4:11). Gedurende het vieren van het Avondmaal verklaart Jezus Christus aan jou:

- dat je het persoonlijke object van zijn liefde bent
- dat je persoonlijk aanspraak mag maken op het volbrachte verlossingswerk van Jezus Christus (vergeving van zonden, verzoening met God, rechtvaardiging door God, verlossing van het eindoordeel (straf) en een schoon geweten)
- en dat alle zegeningen, die behoren bij de verlossing, werkelijk jouw bezit zijn geworden tot in alle eeuwigheid.

3. Het Avondmaal is een zegen en een dankzegging.

Matteüs zegt dat Jezus 'een zegen uitsprak' voor het brood (Matteüs 26:26). 'Een zegen uitspreken' betekent 'Gods genade naar beneden roepen'. Paulus zegt dat Jezus 'een dankzegging uitsprak' voor het brood (1 Korintiërs 11:24). 'Een dankzegging uitspreken' betekent 'een dankbare erkenning voor Gods genade omhoog sturen'.

¹ de hoofdmaaltijd tegen de avond (Lk 14:12), een feestmaaltijd (Mt 23:6), de maaltijd van het Pascha op donderdag avond (Jh 13:1-4) en het Avondmaal (1 Kor 11:20)

4. Het Avondmaal is een gedachtenis.

Lees 1 Korintiërs 11:25. “Jezus zei, “Deze beker is het nieuwe verbond dat door mijn bloed gesloten wordt. Doe dit, telkens als jullie hieruit drinken, om Mij te gedenken.” Tijdens het vieren van het Avondmaal behoort je bewust na te denken over Jezus Christus, over het kruisigen van zijn lichaam en vergieten van zijn bloed en over zijn volbrachte verlossingswerk voor jou. Iedere keer als je het brood eet en de wijn drinkt beloof jij opnieuw onderwerpen te blijven aan Jezus Christus en zijn Woord.

5. Het Avondmaal is een verkondiging.

Lees 1 Korintiërs 11: 26. Paulus zei, “Altijd wanneer u dit brood eet en uit de beker drinkt, verkondigt u de dood van de Heer, totdat Hij komt.” Tijdens iedere Avondmaal viering wordt het evangelie verkondigd, namelijk, dat Jezus Christus voor zondaren gestorven is en dat wie in Jezus Christus gelooft, vergeving en verlossing ontvangt.

- Tijdens iedere Avondmaal viering wordt het volbrachte verlossingswerk van Jezus Christus door Woord en beeld verkondigd aan allen die het horen en zien.
- Iedere keer als jij het brood eet en de wijn drinkt *verkondigt* ook jij je geloof in Jezus Christus als je Verlosser en Heer en *beloof* jij je te blijven onderwerpen aan Jezus Christus en zijn Woord.

6. Het Avondmaal is een gemeenschap (communie).

Lees 1 Korintiërs 10:16-17, “De drinkbeker der dankzegging, die wij met dankzegging zegenen, is die niet de gemeenschap met het bloed van Christus? Het brood dat wij breken, is dat niet de gemeenschap met het lichaam van Christus?” Het Avondmaal is een werkelijke gemeenschap met Christus en met andere christenen. Hoewel Jezus Christus naar zijn fysieke verheerlijkte lichaam in de hemel aan de rechterhand van God is, is Jezus Christus door zijn Heilige Geest elke dag (ook tijdens het Avondmaal) aanwezig en werkzaam in ons leven (Matteüs 28:20; Johannes 14:16-18; 16:7,12-15). De viering van het Avondmaal is niet alleen een herdenkingsdienst (gedachtenis) aan de kruisdood van Jezus Christus of het volbrachte verlossingswerk van Christus *in het verleden*. Het is ook een gemeenschap met de opgestane en levende Heer Jezus Christus (door zijn Heilige Geest) hier en nu *in de tegenwoordige tijd*, waarin Christus je geestelijke leven vernieuwt, versterkt en aan de gang houdt!

C. DE PRAKTIJK VAN HET AVONDMAAL

1. Wie mogen deelnemen aan het Avondmaal?

Lees 1 Korintiërs 11:27-34.

- Alleen christenen die ‘het Lichaam van Christus onderscheiden’ (vers 29).
Christenen die belijden dat Jezus Christus hun Verlosser en Heer is mogen deelnemen aan het Avondmaal. Niet-christenen en de kinderen van christenen die deze dingen nog niet kunnen begrijpen, mogen niet deelnemen aan het Avondmaal. Zij kunnen het nog niet verstaan of met oprechtheid menen wat zij doen. Kinderen die samen met hun ouders een gesprek hebben gehad met een oudste en blijken het Avondmaal te begrijpen mogen wel deelnemen.
- Alleen christenen die zichzelf op ‘een waardige wijze gedragen’ in de gemeente (vers 27).
Christenen die onderscheid maken tussen de gemeenschappelijke maaltijden van de gemeente en het Avondmaal, mogen deelnemen aan het Avondmaal.
- Alleen christenen die zichzelf ‘beproeven’ (vers 28) of zichzelf ‘beoordelen’ (vers 31).
Christenen die oprecht berouw hebben over hun zonden en oprecht geloven dat het volbrachte verlossingswerk van Jezus Christus ook verzoening gedaan heeft voor hun recente zonden, mogen deelnemen aan het Avondmaal. Zij verlangen te groeien in geloof en een heilig leven. ‘Jezelf beproeven’ doe je door na te gaan of alles in orde is tussen jou en God, of er geen zonden zijn die je nog niet beleden hebt of dingen zijn waarvan jij je moet bekeren. Zo wordt het deelnemen aan het Avondmaal een gelegenheid om je geestelijk leven es onder de loep te nemen. Je moet goed beseffen wat het Avondmaal betekent en wat je tijdens het Avondmaal aan het doen bent. Als je ‘het lichaam van Christus niet onderscheidt’, dan ‘eet en drink je tot je eigen oordeel’ (1 Korintiërs 11:29). In Korinte heeft Gods oordeel al geleid tot zwakte, ziekte en zelfs de dood (1 Korintiërs 11:30).

2. Op welke wijze behoort het Avondmaal gevierd te worden?

- De frequentie van het Avondmaal.
Jezus leert niet hoe dikwijls christenen het Avondmaal horen te vieren. Daarom vieren sommige gemeenten het Avondmaal elke week en andere gemeenten vieren het een paar maal per jaar.
- De elementen van het Avondmaal.
Jezus specificeert niet welke soort brood of welk soort wijn bij het Avondmaal gebruikt hoort te worden, noch wie het hoort te produceren, noch wie het hoort voor te bereiden. Daarom gebruiken sommige christenen ongezuurde broden en

anderen gewoon brood of iets dergelijks. Daarom gebruiken sommige christenen echte wijn en anderen wijn met water verdund of druivensap of iets dergelijks. Het brood en wijn mogen geproduceerd of gekocht worden. Het mag door de oudsten (ouderlingen) of door andere gelovigen voor het vieren van het Avondmaal voorbereid worden. Wat belangrijk is, is niet de elementen zelf, maar wat deze elementen symboliseren (be-tekenen)!

▪ De bediening van het Avondmaal.

Noch Jezus, noch Paulus schrijven voor wie de bediening van het Avondmaal moeten uitvoeren. In gemeenten die het priesterschap van alle gelovigen in de profetische, priesterlijke en koninklijke taken benadrukken mag ieder volwassen christen een deel hebben aan de bediening van het Avondmaal (zie 1 Petrus 2:9-10). In gemeenten die de ambten benadrukken en menen dat de bediening van het Woord en de bediening van de doop en het Avondmaal (de sacramenten)² bij elkaar horen wordt de bediening van de sacramenten beperkt tot de oudsten (ouderlingen). In de Bijbel wordt de bediening van het Woord, de doop en het Avondmaal echter nooit beperkt tot een bepaalde groep christenen of tot bepaalde ambten. Niettemin, ten einde de verkondiging van de ongezonde leer en misbruik van de sacramenten tegen te gaan (Titus 1:9), is het beter dat gewone gelovigen de sacramenten alleen onder toezicht van de oudsten (ouderlingen) bedienen.

▪ De wijze van de bediening van het Avondmaal.

Jezus leert niet hoe het ene brood en de ene beker wijn verdeeld behoort te worden onder de christenen. Daarom breken sommige christenen het ene brood in kleine stukjes en verdelen de ene beker wijn in kleine glaasjes vóór de viering van het Avondmaal of tijdens de viering van het Avondmaal. En andere christenen breken zelf een stukje af van het ene brood dat zij doorgeven, en drinken allemaal van de ene beker die zij doorgeven tijdens de viering van het Avondmaal. Wat belangrijk is, is niet hoeveel stukjes brood of glaasjes (bekers) wijn gebruikt worden, maar dat christenen de betekenis van het Avondmaal begrijpen en op een waardige wijze daaraan deelnemen. ‘De waardige wijze’ sluit zeker een houding van acceptatie en liefde in voor christenen, die het Avondmaal op een andere wijze vieren!

▪ De plaats voor het Avondmaal.

Noch Jezus, noch Paulus schrijft voor waar het Avondmaal gevierd dient te worden. In de vroege kerk vierden ze het Avondmaal ook wel aan het einde van een gemeenschappelijke liefdesmaaltijd (zie Handelingen 2:42,46; 20:7). Het mag in het kerkgebouw, in een huis, in een ziekenhuis, zittend op stoelen, staande in een kring of lopend gevierd worden. Het moet echter op een waardige wijze gevierd worden.

▪ De woorden en gebaren bij het Avondmaal.

Noch Jezus, noch Paulus schrijft voor welke woorden en welke gebaren gebruikt moeten worden bij het Avondmaal.

De meeste gemeenten lezen de woorden uit Matteüs 26:26-29 of 1 Korintiërs 11:23-29 voor en leggen de betekenis van het Avondmaal uit.

Er wordt een korte tijd van stilte gegeven, waarin de christenen zichzelf kunnen beproeven en hun zonden aan God kunnen belijden.

Daarna wordt het brood gebroken met de woorden van Jezus of Paulus: “Dit is mijn lichaam voor jou” (1 Korintiërs 11:24), uitgedeeld en gegeten.

Na een korte tijd van stilte, waarin de gelovigen kunnen nadenken over de betekenis van wat zij doen wordt de wijn (druivensap) uitgegoten met de woorden: “Dit is het bloed van mijn verbond, dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden” (Matteüs 26:28), uitgedeeld en gedronken.

Sommige christenen eten het brood en drinken de wijn zodra zij het ontvangen. Andere christenen wachten op elkaar en eten en drinken dan gezamenlijk met elkaar.

Ten slotte danken zij God met een gebed of met een lied voor de vele zegeningen in Jezus Christus.

² Een sacrament is een gewijde handeling die als een instelling van Christus wordt beschouwd